

СЕКЦІЯ № 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК МІЖМОВНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ

Асауленко Вікторія

магістр філології, гуманітарний факультет,
Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник: к. філол. н., доц. Павельєва А. К.

До даного виду міжмовних перетворень, які найчастіше зустрічаються у роботі перекладача, ми відносимо антонімічний та описовий переклади.

Суть антонімічного перекладу полягає у заміні значення у мові оригіналу протилежним за значенням засобом вираження у мові перекладу: «*Here again he made an anxious examination of the paper; turning it in all directions. He said nothing*» [4, с. 62]. – «Він знову вступився на папір, повертаючи її то сяс, **проте зберігав мовчання**» [3, с. 12]».

Експлікація (описовий переклад) – це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця на мові оригіналу замінюється словосполученням, яке експлікує її значення, тобто дає більш-менш повне пояснення цього значення мовою перекладу: : «*...I now possess an **H** myself (in hockey). I am thus entitled on my own to fifty-yard-line seats*» [2, с. 120]. – «Я теж мав **найвищу спортивну відзнаку** (за досягнення в хокеї) і теж мав право на найкращі місця» [7, с. 66].

Крім названих видів трансформацій, досить часто зустрічаються ще декілька: перестановки, додавання та опущення.

Перестановкою вважається зміна положення мовних елементів у тексті перекладу порівняно з текстом оригіналу. Перестановкам можуть піддаватися окремі слова або словосполучення, частини складного речення або ж навіть цілі речення.

Наведемо приклад перестановки: «*I realized there was no fog veiling my window*» [1, р. 50]. – «Я збагнула, що за вікном немає туману» [5, с. 43].

Іноді при перекладі потрібно вводити додаткові слова. Це може обумовлюватися певними причинами: відмінністю у структурах речення, або тим, що деякі англійські речення потребують більш розгорнутого вираження думки при перекладі. Наприклад: «*The shrub here often attains the height of fifteen or twenty feet, and forms an almost impenetrable coppice, burthening the air with its*

fragrance» [4, с. 54]. – «Кущі його досягають нерідко п'ятнадцяти – двадцяти футів і утворюють суцільну гущавину, що наповнює повітря важкими пахощами і є майже непрохідними **для людини**» [3, с. 5]. У даному прикладі ми можемо бачити в перекладі трансформацію додавання словосполучення «для людини», для того, щоб пояснити читачу, що кущі настільки густо ростуть, що людина майже не може пройти крізь них.

Опущення – це прийом, прямо протилежний додаванню. При перекладі опускаються частіше за все ті слова, котрі являються семантично надлишковими, з точки зору їх смислового навантаження: «*In the inmost recesses of this coppice, not far from the eastern or more remote end of this island, Legrand had built himself a **small** hut*» [4, с. 51]. – «У потаємних глибинах муртової хащі, не далеко від сходу, віддаленого від материка краю острова, Легран спорудив собі хатину» [3, с. 3]. У даному прикладі бачимо вилучення слова *small*.

Зазвичай, у процесі перекладу різного роду трансформації застосовуються одночасно, тобто поєднуються одна з одною – описовий переклад супроводжується перестановкою, при членуванні речення застосовується додавання тощо. Саме такий не простий, комплексний характер перекладацьких трансформацій і робить переклад надзвичайно складною та нелегкою справою.

Література

1. Meyer S. *Twilight* / S. Meyer. – Atom Book, 2009. – 491 с.
2. Segal E. *Oliver's Story*. – London; Toronto; Sydney; New York: Granada Publishing in Hart–Davis, MacGibbon Ltd, 1977. – 202 p.
3. Едгар Алан По. «Золотий Жук» / У перекладі Д. В. Доценко. – М., 2002. – 15 с.
4. Едгар Алан По. Стихотворения. Новеллы. Повесть о приключениях Артура Гордона Пима. Эссе / Алан Едгар. – АСТ, 2009. – Т. 1. – 768 с.
5. Маєр С. Сутінки / С. Маєр; пер. з англ. О. Федорченко. – К.: КМ Publishing, 2009. – 384 с.
6. Павельєва А. К., Асауленко В. В. Особливості перекладу кінофільму “Bridget Jones's Diary” з англійської мови на українську. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: «Філологічні науки» (мовознавство): Збірник наукових праць. Дрогобич, 2019. № 11. С. 114 – 117.
7. Сігел Е. Оліверова історія: Роман / Е. Сігел // Всесвіт. – 1998. – №5-6. – С. 3-102.